Úřední věstník
Evropské unie

CS
Řada C

C/2025/3472

16.7.2025

Usnesení Evropského výboru regionůPriority Evropského výboru regionů na období 2025–2030

(C/2025/3472)

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ (VR)

S OHLEDEM NA:

— strategickou agendu na období 2024–2029, kterou přijala Evropská rada,

— politické směry pro příští Evropskou komisi na období 2024–2029,

— dohody o spolupráci, které Evropský výbor regionů uzavřel s Evropským parlamentem a Evropskou komisí;

VR za své klíčové priority pro funkční období 2025–2030 považuje #soudržnost, #odolnost a #blízkost.

I. *#Soudržnost*

VR zdůrazňuje, že:

1. hospodářská, sociální a územní soudržnost jsou klíčovými cíli Evropské unie a že zapojení místních a regionálních orgánů má zásadní význam pro dosažení těchto cílů prostřednictvím víceúrovňové správy, což rovněž vyjadřuje Aliance soudržnosti;

Konkurenceschopnost

2. místní a regionální orgány jsou klíčovou hnací silou konkurenceschopnosti, a to vzhledem ke svým úzkým vazbám s občany, hospodářskými subjekty, akademickou obcí a dalšími zúčastněnými stranami. Místní a regionální orgány realizují strategickou agendu EU v praxi a účinně podporují inovační ekosystémy prostřednictvím investic a veřejných zakázek, poskytují kvalitní veřejné služby s cílem povzbudit regionální rozvoj a umožňují místně orientovanou průmyslovou politiku, jejímž účelem je dosažení dekarbonizace, konkurenceschopnosti a zajištění kvalitních pracovních míst;

3. důrazně se zasazuje o ambiciózní, místně orientovaný a územně inkluzivní 10. rámcový program a Evropský výzkumný prostor (EVP), které budou výrazněji podporovat místní a regionální inovační ekosystémy, zlepší synergie mezi soudržností a financováním výzkumu a inovací a umožní plné uznání místních a regionálních orgánů jako hybatelů znalostní ekonomiky;

4. zdůrazňuje, že je třeba posílit postavení mladých lidí. K tomu musí mít zajištěno vzdělání a musí být vybaveni dovednostmi potřebnými k úspěšnému zapojení do budoucího trhu práce, aby bylo možno překonat nedostatek pracovních sil. Zásadním faktorem růstu může být též legální migrace, která může obohatit místní ekonomiky a zvýšit konkurenceschopnost regionů;

5. evropská konkurenceschopnost vyžaduje dobře rozvinutý územní rozměr a vylepšené struktury víceúrovňové správy pro koordinaci průmyslové politiky, neboť konkurenceschopnosti nelze dosáhnout bez konkurenceschopných regionů;

6. klíčovými faktory zajištění dlouhodobé konkurenceschopnosti Evropy jsou dokončení jednotného trhu, včetně volného pohybu služeb, unie kapitálových trhů a posílení investic. Silný, inovativní a odolný jednotný trh vyžaduje silnou politiku soudržnosti se silnou složkou konkurenceschopnosti;

7. ke zvýšení konkurenceschopnosti evropského hospodářství je zapotřebí obnovené úsilí o dosažení aktivní subsidiarity za konstruktivní spolupráce všech úrovní, přičemž se bude stavět na zkušenostech měst a regionů, které provádějí většinu právních předpisů EU, a nadále zůstanou zachovány unijní hospodářské, sociální a environmentální standardy a regulační stabilita;

8. malé a střední podniky (MSP) jsou páteří místních komunit – poskytují odbornou přípravu, pracovní místa a základní zboží a služby a zároveň přispívají k odolnosti a diverzifikaci;

9. VR podpoří konkurenční prostředí v regionech EU, jež bude příznivé pro MSP, a to prostřednictvím místně orientovaných politik, zjednodušení, snížení administrativní zátěže a investic do dovedností a inovací;

Rozpočet EU

10. má-li rozpočet EU fungovat jako klíčový investiční nástroj a stabilizátor pro řešení vyvíjejících se priorit EU v náročném geopolitickém kontextu vyznačujícím se rostoucí hospodářskou nerovností a zrychlující se klimatickou krizí, musí dlouhodobě zajišťovat smysluplné místně orientované politiky;

11. EU musí být vybavena dostatečnými finančními prostředky, aby bylo zajištěno, že velmi důležité nové cíle neohrozí dlouhodobé priority a cíle Smluv;

12. je třeba, aby byl účinný VFR na období po roce 2027 vypracován v koordinaci s místními a regionálními orgány jakožto strategickými partnery, jelikož mají jedinečný vhled do toho, jaké jsou místní investiční potřeby. Zásada partnerství a víceúrovňová správa jsou tudíž základními faktory úspěchu, co se týče zvýšení konkurenceschopnosti, inkluzivnosti, bezpečnosti, odolnosti a udržitelnosti EU. Jakákoli centralizace navrhování nebo provádění víceletých programů musí být odmítnuta;

13. klíčový význam pro dosažení účinných veřejných služeb, podporu konkurenceschopnosti a posílení postavení občanů má i nadále fiskální decentralizace;

14. součástí širší diskuse o financování dlouhodobého rozpočtu EU, aby bylo možné reagovat na zásadní nové výzvy, jimž Unie čelí, by měly být nové vlastní zdroje Evropské unie a také pobídky k přilákání soukromého kapitálu;

Spravedlivá transformace

15. z hlediska zvládání socioekonomických dopadů trojí transformace (ekologické, digitální a demografické) má zásadní význam komplexní a holistická strategie s cíleným místně orientovaným přístupem, a to vzhledem k různým výchozím situacím, silným stránkám a asymetrické zranitelnosti regionů EU. Podpora spravedlivé transformace v rámci politiky soudržnosti musí zůstat silná, neboť může uvolnit potenciál a stimulovat pozitivní dynamiku udržitelného rozvoje;

Udržitelné a cenově dostupné bydlení

16. každý má právo na důstojné a cenově dostupné místo k životu. Mnoho občanů EU má potíže s přístupem na trhy s nemovitostmi a pronájmy, což má dopad na soudržnost EU, kvalitu života a územní plánování, jakož i na přístupnost a bezpečnost našich měst. Je naléhavě nutné řešit vážnou krizi v oblasti bydlení v mnoha částech EU a do roku 2030 vymýtit bezdomovectví;

II. ***#Odolnost***

VR podtrhuje, že:

17. odolnost v širokém slova smyslu znamená schopnost reagovat na přírodní a člověkem způsobené katastrofy, bezpečnostní hrozby a hospodářskou a politickou nestabilitu v rámci EU i v okolním světě. Dosažení odolnosti závisí na úzké spolupráci napříč všemi úrovněmi správy a musí zahrnovat posílení schopnosti EU a místních a regionálních orgánů reagovat na různé formy krizí pomocí vhodných nástrojů a finančních prostředků;

Přeshraniční spolupráce

18. je přesvědčen, že Evropská územní spolupráce jako ukázkový příklad evropské přidané hodnoty hraje ústřední úlohu, musí být uznána jako priorita a v příštím VFR posílena;

Změna klimatu

19. skutečnost, že města a regiony EU jsou stále více vystaveny důsledkům změny klimatu a soustavného zhoršování životního prostředí, budí vážné obavy a vyžaduje větší pozornost a finanční prostředky na předcházení a přizpůsobování se těmto jevům. Cíle klimatické neutrality EU do roku 2050 musí být dosaženo prostřednictvím právně závazného cíle snížit emise CO_2 do roku 2040 o 90 % a pomocí ambiciózních a realistických opatření, jak nastiňuje rámec Zelené dohody pro Evropu;

20. je naléhavě nutné zvýšit strukturální a finanční kapacitu místních a regionálních orgánů v zájmu synergie mezi opatřeními v oblasti klimatu a zachováváním biologické rozmanitosti. Zároveň s tím je třeba posílit výzkum a inovace a zmírnit změnu klimatu a přizpůsobit se jí. Současně je nutné řídit rizika a zlepšovat připravenost místních a regionálních orgánů na klimatické katastrofy;

Vodohospodářská odolnost

21. Vodohospodářská odolnost představuje kritickou globální výzvu, má zásadní význam pro konkurenceschopnost EU a je klíčem k dosažení cílů v oblasti přizpůsobování se změně klimatu, ochrany biologické rozmanitosti, snižování znečištění, potravinového zabezpečení, oběhového hospodářství a veřejného zdraví. Musí tudíž být začleněna do všech ostatních příslušných politik EU;

22. na místní a regionální úrovni musí být vypracovány a prováděny integrované strategie hospodaření s vodou kombinující přírodě blízká inovativní řešení;

Čistá, bezpečná a cenově dostupná energie

23. účinná, ekonomicky udržitelná, čistá a spravedlivá transformace energetiky na místní úrovni je klíčem ke snížení strategických závislostí a zkombinování environmentálních cílů s konkurenceschopností;

24. ve stále složitější geopolitické situaci je zcela zásadní podporovat mikrovýrobu energie a decentralizované a obnovitelné energetické systémy;

25. stěžejní význam pro posílení energetické bezpečnosti EU a zabránění tomu, aby se ceny energií staly vážným omezením pro průmysl EU a zátěží pro občany, bude mít dokončení energetické unie s plně integrovaným a propojeným trhem pokrývajícím celou Unii, jehož jádrem bude dobře fungující systém správy;

26. místní a regionální orgány hrají klíčovou úlohu pro dosažení udržitelné a sociálně spravedlivé transformace energetiky, zajištění konkurenceschopnosti místních podniků a boj proti energetické chudobě, má-li však být zvýšena energetická účinnost a místní výroba energie, musí být podpořeny odpovídajícími finančními prostředky, včetně těch, které budou určeny přímo jim;

Zdraví

27. zdravé obyvatelstvo a silné, všeobecně přístupné a inovativní odvětví zdravotní péče jsou důležitými faktory společenské odolnosti EU a ústředním pilířem její strategické autonomie;

28. při budování a provádění evropské zdravotní unie musí EU společně se svými členskými státy, regiony, městy a venkovskými oblastmi řešit výzvy, jako je úbytek pracovních sil ve zdravotnictví, problémy s dodávkami kriticky důležitých léčivých přípravků, vysoká zranitelnost zdravotnické infrastruktury vůči kybernetickým útokům, přetrvávající nerovnosti v oblasti zdraví a rostoucí počet chronických onemocnění a problémů v oblasti duševního zdraví v době nestability a krizí;

Zemědělství

29. silná společná zemědělská politika (SZP) bude mít zásadní význam pro zvýšení odolnosti, udržitelnosti, konkurenceschopnosti, potravinové suverenity a potravinového zabezpečení EU a pro ochranu jejích zemědělců. Musí též nasměrovat veřejné prostředky k environmentálně udržitelným zemědělským postupům;

30. ústředním prvkem SZP musí být rovněž rozvoj venkova, v jehož rámci budou podpořeny dynamické venkovské oblasti s účinnými veřejnými službami a infrastrukturou a řešeny demografické a hospodářské výzvy;

31. regiony musí mít přední úlohu v řízení budoucích strategických plánů, aby se zajistilo, že budou zohledněny specifické územní a odvětvové charakteristiky a že SZP bude zaměřena na podporu udržitelné produkce potravin, jež bude přizpůsobena místním podmínkám, na generační obměnu a na zachování zemědělsko-potravinářského odvětví coby strategického aktiva;

Bezpečnost

32. Evropané a EU čelí vyvíjejícím se a vícerozměrným hrozbám a reakce na ně se musí stát společnou a kolektivní odpovědností, jak je zdůrazněno v Niinistöově zprávě. Je třeba učinit více pro zajištění připravenosti a obranných schopností Evropy. Neochvějná podpora měst a regionů Ukrajiny ze strany VR, kterou vyjadřuje aliance pro obnovu Ukrajiny, je rovněž investicí do odolnosti měst a regionů EU, neboť poskytuje příležitost poučit se ze zkušeností ukrajinských partnerů;

33. připravenost na krize, ať již souvisí s geopolitickým napětím, nebo s přírodními katastrofami, má zcela zásadní význam, přičemž je v zájmu účinnosti politik EU v praxi třeba plně zohlednit místní a regionální hlediska. Je nezbytné, aby města a regiony byly aktivně zapojeny, a to konkrétně do posilování obranného průmyslu, ochrany veřejných prostorů a kritické infrastruktury a budování odolnosti a kybernetické bezpečnosti prostřednictvím celospolečenského přístupu;

III. ***#Blízkost***

VR poukazuje na to, že:

34. místní a regionální orgány mají jedinečné postavení k tomu, aby řešily vyvíjející se potřeby občanů. Posílení kapacity místních orgánů má zásadní význam pro zachování soudržnosti, podporu inkluzivních komunit a zvýšení důvěry občanů ve veřejné instituce;

Demografická změna

35. demografická změna vyznačující se stárnutím obyvatelstva a problémy, jako je odliv mozků, opouštění půdy a dezertifikace, nárůst míry závislosti, skutečnost, že se některé regiony dostávají do rozvojových pastí, a celkový pokles počtu obyvatel, vedou k vážným a soudržnost narušujícím nerovnostem mezi jednotlivými územími a komunitami. Středobodem řešení a zmírňování demografické změny a vytváření příležitostí pro obyvatelstvo méně rozvinutých a znevýhodněných regionů zůstává i nadále politika soudržnosti. Věnuje-li se v rámci této politiky pozornost demografickým výzvám, bylo by třeba zahrnout podporu politik vstřícných k rodinám a podporu mezigenerační spravedlnosti a rozvoj inteligentních a udržitelných řešení pro regiony, v nichž ubývá obyvatel. To znamená pomoci těm, kteří chtějí zůstat ve svých regionech a městech nebo se do nich vrátit, a to podporou příznivého prostředí pro podniky schopné zajistit pracovní příležitosti a nabídkou kvalitních veřejných služeb a infrastruktury;

Místní demokracie

36. je třeba posílit schopnost místních a regionálních orgánů řešit systémové hrozby pro demokracii;

37. klíčovými otázkami, které je třeba řešit na všech úrovních správy, jsou překlenutí propasti mezi institucemi a občany a ochrana základních práv a právního státu;

38. stejně tak důležité je podporovat účast občanů, zejména mladých lidí, a zajistit, aby se na rozhodovacích procesech mohly podílet všechny generace. To má zásadní význam pro vybudování spravedlivého, transparentního a odpovědného systému správy;

39. prostřednictvím svých členů a sítí a iniciativ, jako je síť místních zastupitelů EU či mladých zvolených politiků nebo Evropský týden regionů a měst, má VR k dispozici jedinečné nástroje, které mu umožňují přiblížit Evropu občanům a tlumočit jejich podněty na úrovni EU;

40. naprosto nezbytná zůstává ochrana místní demokracie, a to jak v rámci hranic EU, tak v zemích procesu rozšíření a v zemích jižního a východního sousedství;

Genderová rovnost

41. průřezovou prioritou VR pro roky 2025–2030 bude přispívat k příští strategii EU pro rovnost žen a mužů a dosahovat hmatatelných výsledků v praxi realizací Plánu EU pro práva žen. VR bude aktivně podporovat místní a regionální orgány jako strategické partnery v úsilí o dosažení stejné odměny za stejnou práci a posílení hospodářského postavení, rovného přístupu ke kvalitním zdravotnickým službám, dostupné péče o děti, rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem a rovných pracovních příležitostí. VR rovněž podporuje začleňování genderové rovnosti do všech politik EU – od návrhu až po provádění – v úzké spolupráci se všemi úrovněmi správy. Patří sem závazek intersekcionality, zejména začleňování žen z marginalizovaných a zranitelných skupin včetně osob LGBTIQ+. VR zdůrazňuje, že je důležité zvýšit účast žen na politickém životě, a vyzývá k rovnému zastoupení žen a mužů mezi řadovými zaměstnanci i vedoucími pracovníky orgánů a institucí EU. Dále vyzývá politické instituce k přijetí kodexů chování zohledňujících genderové aspekty a k zavedení ochranných opatření proti obtěžování. Jedná se o zásadní předpoklad ochrany místní demokracie a dosažení stavu, kdy rovnost nebude jen zásadou, nýbrž skutečností v celé Evropě;

Mládež

42. stávající strategie EU pro mládež, která se zaměřuje na aktivní účast a lepší příležitosti pro mladé lidi v oblasti vzdělávání a práce, což je přínosem pro jejich hospodářský a sociální rozvoj, si zaslouží větší viditelnost a to, aby jejímu provádění byla věnována větší pozornost. To jde ruku v ruce s posílením podpory, kterou EU poskytuje vzdělávání jakožto klíčovému aspektu unie dovedností, která má pro budoucí generace zásadní význam z hlediska přístupu ke kvalitním pracovním místům a bydlení;

Pokud jde o nadcházející pět let, VR:

43. poukazuje na to, že místní a regionální orgány jsou klíčovými aktéry při řešení výše uvedených výzev a plnění výše uvedených politických cílů, a to vzhledem ke své politické legitimitě, ústavní úloze, znalostem a investičním pravomocem a díky své angažovanosti, co se týče soudržnosti, odolnosti a blízkosti;

44. je přesvědčen, že města a regiony nesmí být považovány pouze za zainteresované strany účastníci se tohoto procesu, ale za aktivní účastníky přípravy Evropské unie na budoucnost v kontextu ambiciózního programu reforem s ohledem na její rozšíření;

45. jasně prohlašuje, že zapojení místních a regionálních orgánů do utváření budoucnosti a politických procesů EU založených na zásadách aktivní subsidiarity, partnerství a víceúrovňové správy je jediným způsobem, jak účinně dosáhnout cíle EU, kterým je, aby se regiony staly středobodem její činnosti.

V Bruselu dne 15. května 2025.

předsedkyně
Evropského výboru regionů
Kata TÜTTŐ